

Ubežniki v naravi

V našem okolju se pojavlja čedalje več invazivnih tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst, gliv ter mikroorganizmov. Semkaj smo si jih ljudje, namerno ali nenamerno, prinesli sami. Zdaj se uspešno razširjajo, pri tem izrinjajo naše domače vrste in povzročajo tudi gospodarsko škodo. Zato je prav, da jih poznamo in pravočasno ukrepamo, še preden postanejo neobvladljivo nadležne.

V grajskem parku ob gradu na Goričkem si skupina obiskovalcev z vodnikom Tomažem ogleduje velike fotografije na panojih. »Z razstavo Invazivne tujerodne vrste – Naše nezaželene sosede opozarjamo na to, da so tujerodne vrste lahko invazivne in eden od vzrokov za upadanje biodiverzitete ali raznoživosti v našem okolju. Ohranjanje biodiverzitete v Sloveniji naslavljamo v projektu LIFE NATURAVIVA. Na razstavi so predstavljene najpogostejše vrste, ki jih najdemo v Krajinskem parku Goričko«, pove Tomaž Koltai.

Ukrepati bo potrebno hitro

Na razstavi je med drugimi predstavljena vsem dobro poznana rastlina z okrasnih vrtov, papagajčki ali sirška svilnica. Mojca Podletnik, naravovarstvena nadzornica v KP Goričko, pojasni, da v zadnjih letih sirsko svilnico vedno pogosteje najdemo tudi izven vrtov, v naravi. »Ukrepati bo potrebno hitro in učinkovito. Mleček sirške svilnice je strupen za večje živali in človeka, zato je krma s svilnico neprimerna za živino.« Sirška svilnica je na seznamu vrst, za katere na območju EU veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja.

Na jugu Madžarske je sirška svilnica močno razširjena na travnikih in njivah.

Najdemo jih povsod

S sredstvi Sklada za podnebne spremembe je bil letos izveden popis 10 izbranih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst na 17 območjih naravnih vrednot v Krajinskem parku Goričko. Naravne vrednote so območja, ki imajo poseben varstveni status zaradi pomembnosti pri ohranjanju narave. Le tri popisana območja so bila brez ene od desetih invazivnih rastlin, pri čemer najpogostejša in splošno razširjena vrsta, orjaška zlata rozga, sploh ni bila vključena v popis. Na kar 11 območjih sta bili evidentirani vsaj 2 invazivni vrsti. Žlezava nedotika, največkrat zabeležena vrsta, je, tako kot

Ponudbo za obiskovalce na gradu Grad dopolnjuje razstava o invazivnih tujerodnih vrstah (več na www.park-goricko.org).

svilnica, na seznamu vrst z najstrožjimi ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja v EU. Najbolj je razširjena v mokrotnih dolinah in ob vodotokih. Invazivne rastline so pogoste prav vzdolž potokov in rek, saj njihova semena raznaša voda. Zaradi obsega razširjenosti žlezave nedotike in japonskega dresnika je odstranitev teh dveh vrst na Goričkem postala resen izziv.

Izlov signalnega raka

Preglavic ne povzročajo le rastlinske ampak tudi živalske vrste, glive in mikroorganizmi. V jesenskih dneh se številčno pojavljajo harlekinske polonice. V Evropo so jih namerno naselili za plenjenje listnih uši in kaparjev. Danes, te izvorno vzhodnoazijske polonice, niso več le zaveznice v boju proti škodljivcem kulturnih rastlin, temveč izrinjajo domorodno rdečo polonico s sedmimi pikami.

Strokovnjaki so izvajali popis in izlov z vršami na reki Kučnici. Signalnega raka so najseverneje našli v Gederovcih, kjer so v šestih vzorčenjih izlovili 77 signalnih rakov. (Foto: Arhiv Inštituta Lutra)

V reki Muri je bil pred petnajstimi leti prvič najden signalni rak. K nam se je spontano razširil iz Avstrije. Iz Mure se postopoma širi navzgor po reki Kučnici. Gospodarsko škodo lahko povzroča na vodotokih. V brežine tekočih voda koplje rove in povzroča njihovo sesedanje. Signalni raki so tudi prenašalci bolezni račje kuge, na katero so sami odporni. Bolezen je smrtna za naše rake jelševce. Med letošnjim popisom sta bila najdena invazivni signalni rak in domorodni jelševce. Sledil je izlov signalnega raka v okolici Gederovcev, medtem ko je bila skupina jelševcev najdena nekaj kilometrov višje v bližini Cankove. Ukrep izlova izvajajo tudi v tujini, saj se z njim zmanjša številčnost invazivnih rakov in časovno zakasni njihovo nadaljnje širjenje.